

CLEOPATRA MIHĂILESCU

TUDORA PIȚILĂ

Limba și literatura română

Clasa a III-a

Semestrul I

art
educațional

UNITATEA TEMATICĂ 1 – De ce ne place la școală?

(actualizarea cunoștințelor din clasa a II-a)

1.5; 3.1; 3.3;
4.1; 4.5

1. Textul. Titlu. Autor. Alineate 10-13

Prezentarea proprie. Formularea unei păreri
 Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupuri de litere/de sunete
 Folosirea ghilimelelor. Inițierea unui jurnal al clasei

Text suport: *Prima zi de școală, de Mihaela Deleanu*

1.1; 1.3; 1.4;
1.5; 3.1; 3.2;
3.4; 3.5; 4.1; 4.5

2. Dialogul. Componentele dialogului. Reguli de vorbire eficientă 14-17

Formularea de întrebări și răspunsuri. Propoziție. Cuvânt. Silabă
 Scrierea corectă a cuvintelor **sa/s-a, sau/s-au**

Text suport: *La școală, dar nu rămânem acolo, după Marin Sorescu*

1.1; 1.3; 2.2; 2.3;
2.4; 3.1; 3.2; 3.3;
3.6; 4.1

3. Personajele unei întâmplări 18-21

Ordinea întâmplărilor într-o povestire. Povestirea orală
 Scrierea corectă cu *î/â*. Semne de punctuație. Înțelesurile unui cuvânt

Text suport: *În clasă, după Andrew Clements*

1.1; 2.2; 3.1;
3.2; 3.3; 3.4

4. E timpul pentru LECTURĂ!

• *Scrisoare învățătorului meu, de Petre Ghelmez* 22

5. Haideți să RECAPITULĂM! – Din nou la școală 23

6. CE ȘTIU? CÂT ȘTIU? CUM ȘTIU? (probă de evaluare sumativă) 24

UNITATEA TEMATICĂ 2 – Ce știm despre cărți?

1.1; 1.5; 2.2;
3.1; 3.3; 3.4;
3.6; 4.1

1. Textul literar. Textul narativ. Prezentarea unei cărți 26-29

Formularea unei cereri familiare/unei cereri politicoase
 Scrierea corectă a cuvintelor **într-una/intruna**
 Cuvinte cu aceeași formă, dar înțeles diferit

Text suport: *Matilda, după Roald Dahl*

1.1; 3.1; 3.2;
3.4; 3.6; 4.1

2. Textul în versuri 30-33

Părțile componente ale unei cărți. Tipuri de cărți
 Formularea unei solicitări. Scrierea corectă a cuvintelor **numai/nu mai**

Text suport: *În bibliotecă (fragment), de Ana Blandiana*

1.1; 1.4; 2.2;
2.3; 2.5; 3.1;
3.6; 4.1; 4.4

3. Textul nonliterar. Tipuri de litere 34-37

PROIECT: Cum realizez o carte? Prezentarea unui produs propriu
 Solicitarea de informații. Scrierea corectă a cuvintelor **odată/o dată**

Text suport: *Povestea cărții mele, de Mihaela Iordache*

1.1; 1.4; 2.1;
3.1; 3.2; 4.4

4. E timpul pentru LECTURĂ!

• *Povestea fără sfârșit, după Michael Ende* 38

5. Haideți să RECAPITULĂM! – Cartea fermecată 39

6. CE ȘTIU? CÂT ȘTIU? CUM ȘTIU? (probă de evaluare sumativă) 40

UNITATEA TEMATICĂ 3 – De unde vine Toamna?

1.4; 1.5; 2.1;
2.3; 3.1; 4.1;
4.4

1. Delimitarea textului în fragmente logice 42-45

Oferirea de informații. Scrierea corectă a cuvintelor **fi/nu fi**
 Așezarea unui text narativ în pagina caietului

Text suport: *Un gest nobil, după Alan Alexander Milne*

2. Descrierea unei ființe	46-49
Așezarea unui text în versuri în pagina caietului	
Intonarea propozițiilor. Punctele de suspensie	
Text suport: <i>Balada unui greier mic</i> , de George Topîrceanu	
3. E timpul pentru LECTURĂ!	
• <i>Puișorii</i> , după Emil Gârleanu	50
4. Haideți să RECAPITULĂM! – Despărțirea	51
5. CE ȘTIU? CÂT ȘTIU? CUM ȘTIU? (probă de evaluare sumativă)	52

UNITATEA TEMATICĂ 4 – Când mergem la colindat?

1. Formularea ideii principale corespunzătoare unui fragment	54-57
Cuvântul – parte de vorbire. Scrierea corectă a cuvintelor la/l-a	
Modalități de îmbogățire a vocabularului	
Text suport: <i>Când Moș Crăciun a căzut din cer</i> , după Cornelia Funke	
2. Planul simplu de idei. Comunicarea prin gesturi și mimică	58-61
Părțile unei compuneri. Redactarea unei compuneri	
Scrierea corectă a cuvintelor ia/i-a și iau/i-au	
Text suport: <i>În Ajunul Anului Nou</i> , după Fănuș Neagu	
3. E timpul pentru LECTURĂ!	62
• <i>Colinde, colinde</i> , de Mihai Eminescu	
• PROIECT „E vremea colindelor“	
• Invitația	
4. Haideți să RECAPITULĂM! – O seară minunată	63
5. CE ȘTIU? CÂT ȘTIU? CUM ȘTIU? (probă de evaluare sumativă)	64

UNITATEA TEMATICĂ 5 – Cum arată iarna?

1. Dialogul. Inițierea unui schimb verbal	66-69
Transformarea unui dialog în povestire	
Intuirea claselor morfologice (substantivul)	
Scrierea corectă a cuvintelor nea/ne-a	
Text suport: <i>Săniuța</i> , după Claudia Groza	
2. Povestirea orală a unui fragment	70-73
Intuirea numărului și genului substantivului	
Scrierea corectă a cuvintelor neam/ne-am	
Despărțirea în silabe a cuvintelor care conțin ee, oo, ii, cc	
Text suport: <i>Omul de zăpadă</i> , după Hans Christian Andersen	
3. E timpul pentru LECTURĂ!	
• <i>Iarna</i> (fragment), de Nicolae Labiș	74
4. Haideți să RECAPITULĂM! – Sticletele	75
5. CE ȘTIU? CÂT ȘTIU? CUM ȘTIU? (probă de evaluare sumativă)	76

RECAPITULARE SEMESTRIALĂ	77-78
--------------------------------	-------

EVALUARE SEMESTRIALĂ	79
----------------------------	----

MIC DICȚIONAR	80
---------------------	----

1.1; 2.1; 2.5;
3.1; 3.3; 4.1

1.1; 1.4; 2.1;
3.1; 4.4

1.1; 1.4; 2.2; 2.5;
3.1; 3.3; 3.4; 4.1;
4.4; 4.5

1.1; 1.2; 2.1;
2.2; 2.5; 3.1;
4.1; 4.4

1.4; 2.3; 2.4;
3.6; 4.2; 4.5

1.2; 2.2; 2.5;
3.1; 4.1; 4.4

1.1; 1.3; 1.4;
2.5; 3.1; 3.4;
3.5; 4.1; 4.4;
4.5

1.2; 1.4; 3.1;
3.4; 3.6; 4.5

UNITATEA TEMATICĂ

1

De ce ne place la școală?

(actualizarea cunoștințelor din clasa a II-a)

Ce ne reamintim împreună?

- ◆ ce este textul;
- ◆ cum ne prezentăm;
- ◆ cum ne exprimăm o părere;
- ◆ ce sunt propoziția, cuvântul, silaba, sunetul și litera;
- ◆ cum scriem cuvintele care conțin grupuri de litere/grupuri de sunete;
 - ◆ când folosim ghilimelele;
 - ◆ cum formulăm o întrebare/un răspuns;
 - ◆ ce înțelesuri au unele cuvinte;
- ◆ când folosim semnele de punctuație . , : ? ! - ;
- ◆ cum povestim oral un fragment/un text.

ÎȚI AMINTEȘTI?

- Când citim, trebuie să pronunțăm cuvintele clar și corect.
- Intonăm enunțurile potrivit semnelor de punctuație folosite.

CE ÎNSEAMNĂ...?

iscoditor: (aici) cu atenție deosebită

prichindel: om mic de statură, viori și poznaș; (aici) copil mic

a se foi: a se mișca în loc, a se agita

pe nerăsuflăte: foarte repede, dintr-o suflare

glumeț: care știe de glumă, vesel

Prima zi de școală

de Mihaela Deleanu

S-a sfârșit vara și odată cu ea și vacanța. Este prima zi de școală.

Dacă te uiți atent spre ușa clasei, poți vedea cum răsare frumos ba un cap de fetiță, ba unul de băiețel. Câteodată se ivesc chiar trei, patru perechi de ochi veseli și **iscoditori**. Cu toții o așteaptă emoționați și nerăbdători pe învățătoarea cea nouă. Au trecut doar câteva minute de când a plecat după catalog. Copiii au cunoscut-o deja în curtea școlii. Dar totul s-a petrecut atât de repede, încât sunt în continuare foarte curioși. De altfel, nerăbdătoare este și doamna învățătoare, care se îndreaptă acum spre clasă. „Oare cum sunt **prichindeii** mei?“, se întreabă ea în gând și zâmbește.

Și clopoțelul sună. Iată-i acum față în față... Copiii n-o scapă din ochi. Iar doamna învățătoare nu știe unde să se uite mai întâi. Toți sunt așa de simpatici!

— Bună dimineața, copii! Vă urez încă o dată: bun venit la școală! A venit timpul să ne cunoaștem mai bine. Numele meu este Miruna Zamfir. Pe tine cum te cheamă? îl întreabă ea pe un băiețel din prima bancă.

— Mihai, răspunde într-un oftat prichindelul.

Învățătoarea se gânde puțin, apoi zâmbește, ca și când tocmai i-ar fi venit o idee. Răsfoie catalogul și spuse:

— Acum aș vrea să o cunosc pe Maria.

Trei fete se repezără să se ridice în picioare și răspunseră în cor:

— Eu sunt!

Respect pentru oameni și cărți

Copiii începură să râdă. Se întrebau unii pe alții dacă mai este cineva în clasă pe care să-l cheme ca pe ei. Învățătoarea râse și ea și le întrebă pe fete cu prefăcută mirare:

— Și eu cum fac să nu vă încurc? Doar sunteți trei fete foarte diferite!

Fetele **se foiră** o clipă, ușor încurcate. Apoi una dintre ele spuse **pe nerăsuflăte**:

— Numele meu este Maria Petrescu.

— Pe mine mă cheamă Maria Dinu, se auzi cealaltă.

— Iar eu sunt Maria Mureșan, spuse a treia fetiță.

— Încântată să vă cunosc, dragele mele! V-ați prezentat foarte frumos.

Doamna învățătoare se întoarse apoi spre băiețelul din prima bancă și îl întrebă din nou, zâmbind, cum se numește.

— Numele meu este Mihai Anghelescu, spuse el acum fără ezitare.

— Bravo, Mihai, așa trebuie să te prezinți! Este firesc, copii, să vă placă mai mult prenumele voastre, dar de acum încolo veți avea nevoie și de nume, chiar dacă sunteți mai puțin obișnuiți cu acestea. Numele împreună cu prenumele sunt numai ale noastre și arată că fiecare dintre noi este unic.

Și, rând pe rând, prichindeii s-au prezentat frumos unii altora, spunându-și numele și prenumele. Au descoperit bucușori că sună chiar foarte bine! La finalul zilei, când Maria Mureșan și Mihai Anghelescu au fost întrebați acasă cum li s-a părut doamna învățătoare, au răspuns fericiți că e... **glumeață**.

CUM CITESC UN TEXT?

1. Citește textul în gând, apoi cu voce tare.

2. Citiți textul pe roluri.

3. Citește al cincilea alineat al textului.

4. JOC: GĂSEȘTE ȘI CITEȘTE

Identifică și citește enunțurile prin care învățătoarea se adresează elevilor la intrarea în clasă.

5. Transcrie enunțurile prin care se prezintă elevii, după observațiile învățătoarei.

6. Precizează:

- titlul textului;
- autorul;
- personajele acțiunii.

CE AM ÎNȚELES DIN TEXT?

1. Când se petrece întâmplarea prezentată?

2. Unde are loc acțiunea?

3. Care sunt personajele care participă la întâmplare?

4. Ce îi întrebă învățătoarea pe elevi?

5. Cum răspund elevii? De ce?

6. Ce îi învață Miruna Zamfir pe elevi?

CE ȘTIM?

- **Titlul** textului și **ilustrația** care îl însoțește ne oferă informații despre text.

- **Așezarea textului în pagină** reprezintă un model pentru așezarea corectă a textului scris.

VREI SĂ ȘTII MAI MULT?

- Citește poezia *Melcul școlar*, de Vasile Versavia.

- Notează, în jurnalul tău de lectură, versurile care ți-au plăcut cel mai mult.

Libris

TU ȘTII SĂ TE PREZINȚI?

Respect pentru oameni și cărți

1. Citiți, în perechi, prezentările personajelor ilustrate.

— Să facem cunoștință! Eu sunt Iva-Guraliva. Tu cum te numești?

— Mă numesc Brunei-Ronțăie-Condei. Mă bucur să te cunosc.

— Eu sunt Miruna Zamfir, noua voastră învățătoare.

— Mă numesc Maria Petrescu. Sunt elevă în clasa a III-a C.

Exersați, în perechi, prezentarea, precizând:

- numele și prenumele;
- clasa;
- școala în care învățați.

CE ȘTIM?

Când ne prezentăm, trebuie să precizăm:

- numele și prenumele;
- vârsta;
- ocupația.

- Fiecare are dreptul la o părere.

- Părerile pot să difere, de la o persoană la alta, fără a fi greșite.

- Suntem datori să respectăm părerile oricărei persoane.

2. Imaginează-ți că ești un nou membru al unui cerc de pictură.

Fă cunoștință cu:

- un nou coleg;
- profesorul îndrumător.

Va exista vreo diferență în modul de prezentare din cele două situații? Motivează.

3. Prezintă un nou coleg grupului tău de prieteni.

CE PĂRERE AI...?

1. Alege varianta corectă de răspuns.

◆ Mihai i-a răspuns învățătoarei prezentându-și doar prenumele pentru că:

- nu avea alt nume;
- nu își cunoștea numele;
- nu a dat importanță situației;
- nu știa să se prezinte.

◆ Învățătoarea le-a spus elevilor să se prezinte:

- cu porecla;
- cu prenumele;
- cu numele;
- cu numele și prenumele.

◆ Când a strigat numele „Maria”, învățătoarea a vrut:

- să îi pună în dificultate;
- să îi pună în situația de a gândi;
- să facă o glumă;
- să le arate unde greșeau.

2. De ce crezi că cei doi copii au spus acasă că învățătoarea lor este „glumeață”?

JURNALUL CLASEI

Inițiați un jurnal al clasei în care să consemnați periodic cele mai importante momente din activitatea noastră. Deschideți jurnalul cu pagina de prezentare a fiecărui coleg. Puteți să o intitulați sugestiv: CINE SUNT? CINE EȘTI?

CUM PRONUȚ? CUM SCRUI CORECT?

Respect pentru oameni și cărți

1. Completează spațiile libere, folosind cuvinte potrivite.

într-un oftat

într-o ...

într-un ...

într-o ...

2. Selectează, din text, cuvinte care se scriu:

- cu grupuri de litere;
- cu grupuri de sunete aparținând aceleiași silabe.

3. Motivează folosirea semnelor de punctuație din enunțul:

„— Bună dimineața, copii!”

4. Citește enunțurile, apoi răspunde cerințelor.

„Oare cum sunt prichindeii mei?”, se întreabă ea în gând și zâmbește.

- Cum au fost marcate enunțurile pe care învățătoarea și le-a spus în gând? De ce?
- Ce semn de punctuație a fost înlocuit prin utilizarea ghilimelelor?

— Eu am citit povestirea „Prima zi de școală”, de Mihaela Deleanu.

- Prin ce semn a fost marcat titlul lecturii?
- Formulează enunțuri în care să utilizezi ghilimelele.

CUM ÎMI ÎMBOGĂȚESC VOCABULARUL?

1. Transformă cuvintele, ca în model.

clopot

bancă

cap

copil

clôpoțel

...

...

...

2. Adaugă însușiri potrivite ființelor date.

copil cuminte

bunică ...

învățătoare ...

...

...

...

3. Se dă cuvântul „nouă”.

Precizează:

- numărul de sunete;
- numărul de litere care îl alcătuiesc.

Evidențiază, în enunțuri, înțelesurile diferite ale acestui cuvânt.

CE ȘTIM?

Se scrie întotdeauna **într-un/într-o**.

Grupuri de litere:

- ce, ci
- che, chi
- ge, gi
- ghe, ghi

Există cuvinte care conțin în aceeași silabă grupuri de două sunete: *oa, ea, ia, ie, ua, uă*.

CE AM DESCOPERIT?

Pentru a reda cuvintele unui personaj, rostite în gând, s-au folosit ghilimelele („...”).

Ghilimelele se folosesc și pentru a marca un titlu, o denumire sau un citat dintr-un text.

Uneori se folosesc și ghilimelele de tipul «...».

CE ȘTIM?

Orice cuvânt are:

- o formă (sunete/litere din care e alcătuit);
- unul sau mai multe înțelesuri.

ACTIVITATE TRANSDISCIPLINARĂ

Ilustrează, într-un desen, prima zi de școală.

Organizați o expoziție cu lucrările voastre. Discutați despre impresia pe care a provocat-o prima zi de școală fiecăruia dintre voi, analizând lucrările după:

- tematică;
- colorit;
- dinamică.

ÎȚI AMINTEȘTI?

Textul este o înșiruire de enunțuri legate prin înțeles.

CE ÎNSEAMNĂ...?

a trece glonț: a trece foarte rapid

certificat: document care confirmă o anumită calitate

chichiță: dificultate

agale: fără grabă, domol, încet

La școală, dar nu rămânem acolo

după Marin Sorescu

Și, după atâta cultură generală, să știți că aș putea nici să nu vă mai duc la școală. Să vă las **să treceți glonț** pe lângă ea și să vă continuați viața la cinema. Sau să vă dau un anume **certificat**, din care să reiasă, clar, că sunteți mai deștepti decât, la un loc, un cal și-un țânțar. Toți dintr-o clasă. Că știți că răsare o stea doar atunci când n-are nor pe ea. Că ați primit nota zece la mare și ați ajuns cu lecția dincolo de ninsoare. Totuși, este o **chichiță**: toate astea le-ați învățat ca pe „Unde ești, Chimiță?”.

E nevoie de o cretă, de o tablă, de niște caiete și de cerneală, din care, dacă ți le aruncă cineva înainte, iese o școală. Iat-o: dacă vă uitați bine peste jucării, mașini, mingi și păpuși, se și văd două sau trei uși. Printre coarnele lungi de melci se mai zăresc încă douăzeci. Fiecare seamănă cu o carte. E ceva aparte. Trebuie să le deschizi și să le închizi tu singur pe toate.

În clasă stau, cuminți, copii atenți și se fac premianți ori repetenți. Primii clipeșc din gene la tabla neagră, pe care sunt făcute fel de fel de desene. Ceilalți se uită mai pe îndelete la burete. Își aduc aminte că buretele acela l-au mai văzut undeva, așa că ei se gândesc la mare în continuare. Copii, aici o să aflați o mulțime de povești, de poezii frumoase despre munți, și terase și case. Totul e să ascultați tăcând și să vorbiți în gând. Când veți auzi un clopoțel, după un ceas, să știți că vi s-a dat drumul și la glas. Puteți da fuga, în curte, afară și acolo vă puteți juca. Ora este pentru învățat, iar recreația pentru uitat.

Dacă voi n-ați uita așa de repede cunoștințele folositoare, recreația cred c-ar fi de-o zi. Ce-ar mai fi? Dar iată, sună după zece minute și trebuie să alergați la locurile voastre foarte iute. Că urmează cine știe ce complicată socoteală cu cine știe care portocală.

Cu cât crește un om când se ridică în picioare? (Asta, să știți, se numește adunare.) Unde se duce **agale** ursul după ce nu găsește miere? (Asta, ei bine, se cheamă scădere.)

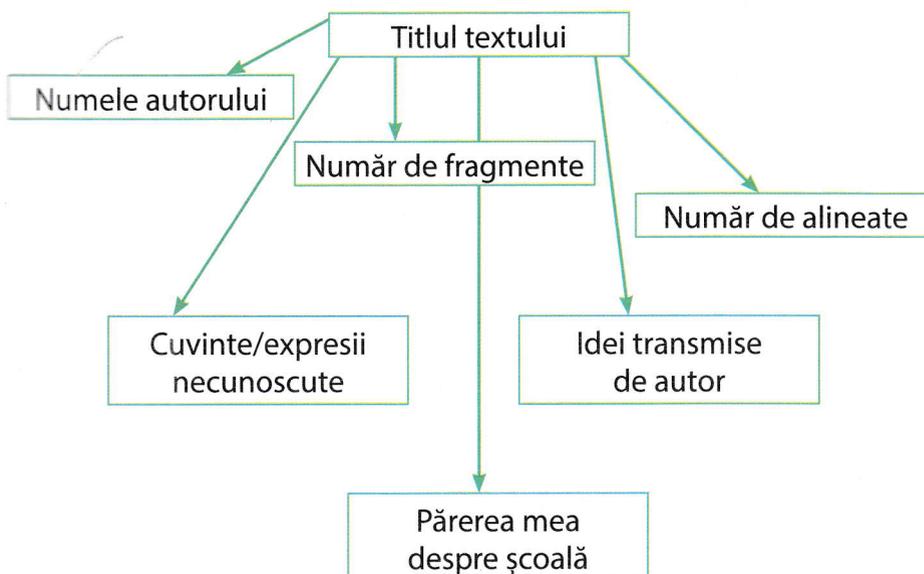
Și, tot așa, venind și plecând, învățând și uitând și iar învățând, o să vă pomeniți că știți pe dinafară școală după școală. Asta puteți s-o observați singuri, uitându-vă nu în alte părți, ci chiar în cărți.

Cărțile or să fie tot mai mari, iar pozele lor tot mai mici, întâi ca niște păpuși, apoi ca niște furnici.

Când nu veți mai vedea nicio poză în nicio carte, să știți că ați ajuns cu învățatul și cu uitatul foarte departe.

CUM CITESC UN TEXT?

1. Citește în gând, apoi cu voce tare.
2. Citiți textul, în perechi, fiecare câte un alineat. Corecți-vă reciproc.
3. Reluați citirea textului, solicitând explicații colegului, referitoare la enunțuri pe care nu le înțelegeți.
Formulați întrebări de tipul:
 - Ce înseamnă ...?
 - Cum adică ...?
 - Ce se înțelege prin ...?
4. Citește:
 - fragmentul în care se vorbește despre activitățile din clasă și din recreație;
 - enunțul care cuprinde numele unui joc.
5. Transcrie enunțul care reprezintă concluzia textului.
 - Explică semnificația acestuia.
6. Completează, în caiet, o HARTĂ A TEXTULUI.

CE ȘTIM?

Textul are:

- un **titlu**;
- un **autor**;
- mai multe **alineate** care corespund unei idei;
- mai multe **fragmente**.

JOC

Exprimă-ți un gând, o părere sau o trăire pe care o ai după citirea textului, completând enunțul:

„Dacă aș fi o școală, m-aș simți/aș fi...”

VREI SĂ ȘTII MAI MULT?

- Citește volumul *Unde fugim de-acasă?*, de Marin Sorescu.

- Notează, în jurnalul tău de lectură, câteva citate care ți-au plăcut mai mult.

